

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XIII. Rex prohibere potest ne nova tributa imperentur personis ecclesiasticis, aut vetera augeantur. Probatur multis auctoritatibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

quam liberalitate Christianissimorum Regum Pippini, Caroli Magni, & Ludovici Pij locupletata est ob concessum sedi apostolicæ exarchatum Ravennæ, ducatum Romanum, itémque Spoletanum, aliâque ingentia patrimonia. Nisi fortassis adversus hæc dicatur Pontificem quidem Romanum ad Principis dignitatem evectum fuisse his donis, sed eodem tempore præbitas novas prodigendi causas. Verum clerus non tenetur in eo agnoscere dignitatem Principis secularis. Quanquam si redituum pontificiorum dispensationi modus adhiberetur, sufficerent haud dubiè huic magnificentiæ & his sumptibus, neque necessarium esset subiectos Romanæ sedis, aut personas ecclesiasticas, tributorum onere opprimi.

XI. Quidam jus illud imperandi tributa clero, quod Summo Pontifici competere aiunt, ex eo deducunt, quod summam obtineat auctoritatem in bona ecclesiastica; adeo ut si eis malè utatur, peccet quidem graviter, sed tamen dispensationem eorum fore validam. Opinio hæc, quæ proprietatem bonorum ecclesiasticorum summamque in ea imperium Pontifici Romano asserit, exorta est ævo Bonifacii octavi, auctoribus quibusdam adulatoribus. Sed eodem tempore explosa est à Ioanne de Parisiis: qui bonorum proprietatem ait pertinere ad Christum, administrationem ad Episcopos, dispensationem verò pro bono generali Ecclesiæ ad Summum Pontificem; adeo ut decreta ejus circa dispensationem horum bonorum nulla sint ipso jure, nisi fiant ob evidentem utilitatem Ecclesiæ universalis.

Talia bona sunt Ecclesiæ, inquit, quantum ad proprietatem; sed Prælatorum, quantum ad dispensationem. Unde patet quid Papa non potest ad libitum detrudere seu distrabere bona Ecclesiarum; ita quod quidquid ordinet de ipsis, teneat. Hoc enim esset, si esset dominus. Sed cum sit dispensator bonorum communitatis, in quo requiritur bona fides, non habet sibi collatam potestatem super ipsis, nisi ad necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ communis. Infrà: propter quod si aliter pro libito distrabat Papa, & non bona fide, de jure non tenet. Sanè modus hic qui potestati pontificiæ præscribitur, prohibet ne Papa bonis Ecclesiæ abuti possit; sed tamen in eo quandam auctoritatem agnoscit, secundum quam de his constituere possit, cum necessaria occasio ingruerit. Verum heic observandum est, hæc scribi à privato Doctore, qui prudentiæ temperamentum adferre volebat adversus torrentem novarum opinionum. Fortius aliquid expectari debuit ab Ecclesia in Constantiensi Concilio congregata; quæ jus tributa universo

clero imperandi pertinere ad solum generale Concilium edixit, non verò ad Summum Pontificem. Decretum porò illud innititur sententiæ quæ ait proprietatem bonorum ecclesiasticorum pertinere ad Ecclesiam universalem, sive ad communitatem uniuscujusque Ecclesiæ, dispensationem verò ad unumquemque Episcopum; unde sequatur eorum quorum interest consensum esse necessarium ut in sumptus extraordinarios, veluti ad subveniendum Ecclesiæ Romanæ, ea bona convertantur. Sed quæcunque tandem Concilij ratio fuerit, satis est quòd decreto ejus potestas Concilio generali reservatur imperandi subsidia, quotiens ita Romanæ Ecclesiæ necessitas postulabit. Ceterum cum materiei istius cognitio necessaria sit, & erudita, alibi accuratè disseram de auctoritate ecclesiastica & seculari in bona ecclesiastica.

XII. Ex iis quæ supra dicta sunt potest colligi, cum Annatæ titulo tantum subsidij debeantur, quod exigere Pontifex non potest absque consensu Regis & Ecclesiæ Gallicanæ, liberum esse Regi & Episcopis consensum suum revocare, eique tributo finem imponere. Solutio enim illa nihil aliud est quam donum spontaneum & gratuitum, quod præscriptioni obnoxium esse non potest. Atque id eò majoris est momenti, quòd Annatæ non approbantur conceptis verbis in Concordatis, & tamen disertè vetantur in constitutionibus regni, quæ matura deliberatione factæ sunt à Carolo VI. Rege annis MCCCXVI. & XVII. extincto nimirum schismate, & residente in sede apostolica Papa Martino quinto. Secundum has constitutiones exactio Annatarum prohibita est à Concilio Basileensi; eique prohibitioni Concordata non derogaverunt expressè, quæ id solum agunt ut Pragmatica Sanctio aboleatur quoad horum decretorum Basileensium acceptationem. Itaque acceptatio revocata est, non tamen substantia decretorum. Quanquam videatur æquitati injuria fieri, si subsidia semel concessa revocentur, nisi manifestè constiterit ingrati crimen esse in Summo Pontifice.

XIII. Quidquid sit; Rex, tanquam Protector Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, & vi etiam regis auctoritatis, prohibere potest quæcunque tributa quæ Summus Pontifex, sive titulo Annatarum, sive alio quolibet modo, imperare vellet personis ecclesiasticis, ac etiam prohibere ne ea quorum exactioni consensus jam est adhibitus augetur in posterum.

Hujus axiomatis probatio pendet ex iis quæ dicta sunt, quorum vis comprehenditur

hoc dilemmate. Aut enim Annatæ accipiuntur contemplatione confirmationis electionis Episcopi, aut titulo subsidij. Primus casus laborat vicio simoniæ. Ad Principem autem spectat providere legibus suis ne Episcopi imperio suo subjecti crimen simoniæ committant; adeo ut de iis redditurus sit rationem, si conniveat. Quare Leo & Iustinianus Imperatores legibus eam suis prohibuerunt sub magnis pœnis. Et Gregorius magnus ad Francorum Reges Childebertum, Theodebertum, Theodoricum, ad eorumque successores in eorum personis scripsit officij eorum esse ut simoniam in regno suo extirpent, & reddituros eos Deo rationem conniventæ suæ. *Hortamur ut tam detestabile facinus de regno suo excellentia vestra prohiberi precipiat.* Infra: *Hoc admono, quia animam vestram salvari desidero.* Sanè Concilium Parisiense Ludovicum Pium monuit simoniam, quæ in Romana Ecclesia vigeat, ab ea amputandam esse imperiali potestate, cum consensu venerabilium Sacerdotum, id est, adhibito consilio Episcoporum Italiae.

I. 12. l. 43. C. de Episc. & Cleric.

Gregor. lib. 4. ep. 15. & alibi.

Glaber. lib. 5. c. 2.

Henricus III. Imperator simoniam prohibuit anno MCLVII. edicto lato in plenariis comitiis Galliarum & Germaniæ, ut tradit Glaber, illius temporis scriptor: *Tunc proposuit edictum omni Imperio suo, ut nullus gradus Clericorum vel ministerium ecclesiasticum pretio aliquo acquireretur; ac si quis dare vel accipere presumeret, omni honore destitutus, anathemate multaretur.* Eam quoque suis constitutionibus in Gallia prohibuerunt sanctus Ludovicus aliique Reges.

In secundo casu, Principes summam habent auctoritatem impediendi exactiones Curia Romanæ in regnis suis; quæ adeo perniciosæ olim fuere, ut Stephanus Tornacensis jocosè quidem, sed tamen exprobrans, scripserit in epistola CLXV. *Anglico plumbo teguntur Ecclesie, nudantur Romano.* Piaculum esset in Gallia, si quis de hac potestate dubitaret post edicta sancti Ludovici Regumque Philippi Pulcri, Philippi Valesij, Caroli V. VI. & VII. & post varias constitutiones Regum subsequens. Quod si nolint eas in universum prohibere, possunt tamen eis modum adhibere; ut quoad enthronistica usurpatum est à Iustiniano, & ab Isaacio Commeno quoad jura quæ Presbyteri persolvebant Episcopo à quo ordinabantur. Cum autem inita sunt Concordata, Annatarum & provisionum Beneficiorum sumptus reducti sunt ad certum quandam modum; adeo ut nisi Romæ observetur, Rex possit prohibere ne nova exactio superponatur.

Vide Notas Baluzij ad epist. 13. Lupi Ferrar.

Nov. 123.

XIV. Quod si negotium istud paulò

liberaliùs tractare visum fuerit, rogandus erit Summus Pontifex ut remittat nova illa subsidia veteribus Annatis addita; ipsèque rationem habeat querelarum quæ sient adversus ministros Curia Romanæ. Hujus rei exemplum dedit Cnutus Rex Anglorum; qui religionis causa Romam petiit, obtinuitque ut Episcopi Angliæ liberi essent à solvendis pecuniis quæ ab eis exigebantur ratione Pallij: *Conquestus iterum sum coram Domino Papa, & mihi valde displicere dixi, quod mei Archiepiscopi in tantum angariabantur immensitate pecuniarum quæ ab eis exigebantur, dum pro Pallio accipiendo, secundum morem apostolicam sedem expeterem; decretumque est ne id deinceps fiat.*

XV. At Gallia anno M DXXXII. remedium his malis sibi parare studuit, propositis nimirum & explicatis Summo Pontifici incommodis quæ proveniebant ex novis illis & indebitis exactionibus quæ Romæ exigebantur pro expeditione Bullarum, præter Annatas, quæ modum excedebant, & quarum solutio in necessitatem versa erat; quarum rerum proponendarum cura demandata est illustrissimis Cardinalibus Turnonio & Gramontio. Sed in *Instructionibus*, quas vocant, sive mandatis quæ eis data sunt, habetur, Regem rogatum fuisse ut Ecclesiam Gallicanam congregaret, quò finis imponeretur his rebus honesto prorsus & decore adversantibus, utque cuncta revocarentur in eum statum in quo erant antiquitus. noluisse tamen Principem convocare cœtum illum, vitandis consequentiis; quia spem conceperat futurum ut Summus Pontifex toleraturus non fuerit novas illas & indebitas exactiones.

Anno MDLXI. Præses Ferrerius ad Pium IV. Summum Pontificem missus est, ut ei significaret querelas à Comitibus Aurelianensibus Regi Carolo IX. propositas adversus Annatas & Præventiones, rogaretque Pontificem ut querelarum hujusmodi causam excinderet, quandoquidem Annatæ illæ prohibitæ fuerant variis Regum prædecessorum ejus constitutionibus, velut contrariæ Libertatibus Ecclesie Gallicanæ; cum præsertim ab Academia Parisiensi aliique regi Academiis responsum fuisset eas exigi non posse absque enormi simonia. Quantum autem ad Concordata; mandatum est Ferrerio ut disereret ea per metum magis quam alio modo fuisse recepta, neque aliter publicata fuisse quam vi necessitatis, ideoque illa officere non posse Libertatibus Ecclesie Gallicanæ. Sed nullam video necessitatem quæ cogere possit ad ea extrema deveniri ut Concordatorum

Villanovæ lib. 2. c. 11.

Tit. 11. l. 1. c. 11.